

Nr 113.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i försvarsväsendets tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 15 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:0—17:0 hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYCKER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i försvarsväsendets tjänst anställda personer m. fl. samt anför därvid följande.

1:o.

Ang. pension
åt änkan
Johanna
Augusta
Härdelin,
född Lind-
blom.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 oktober 1928 har *chefen för generalstabens* gjort framställning om beredande av pension åt stallföreståndaren vid generalstabens stall Gustaf Engelbrekt Härdelins änka Johanna Augusta Härdelin, född Lindblom.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Härdelin, som avled den 26 augusti 1928, inträtt i krigstjänst den 3 mars 1888 vid dåvarande Livregementets dragoner; att han den 23 februari 1894 konstituerats till sergeant samt på egen begäran den 1 augusti 1902 erhållit avsked utan pension; att han den 1 oktober 1896 antagits till föreståndare för generalstabens stall, vilken befattning han beklätt utan avbrott intill sin död; att han under hela den tid han varit anställd som stallföreståndare skött sitt arbete med största nit, plikttrohet och omtanke; att han vid sitt frånfalle efterlämnat, förutom änkan, född den 2 september 1875, en son, född den 23 november 1901, vilken studerar till läkare och icke kan bidra till moderns uppehälle; att behållningen i boet efter Härdelin utgjorde ej fullt 5,000 kronor; samt att änkan lider av åderbräck och blodpropp i benen samt av neuros och på grund härav är mindre arbetsduglig.

Såsom stöd för ifrågavarande framställning har *chefen för generalstabens* bland annat anfört, att man torde böra beakta, att generalstabens stalletablissemang genom beslut av 1917 års riksdag inlöstes av kronan och att på grund härav Härdelins avlöning från och med den 1 augusti samma år hade utgått av statsmedel. Sedermera hade befattningen såsom föreståndare vid generalstabens stall genom kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215) blivit upptagen bland civila och civilmilitära befattningshavare vid försvarsväsendet. Härdelin hade sålunda under en sammanlagd tid av omkring 25 år bestritt tjänst, för vilken han varit avlönad av statsmedel. Tjänstgöringen under perioden 1 augusti 1902—31 juli 1917, då Härdelin helt tagits i anspråk av generalstabens officerskår för skötande av dess stalletablissemang, torde även böra betraktas såsom fullgjord i statens tjänst. Uti skrivelse den 6 juni 1917 (nr 225) hade nämligen riksdagen meddelat, att riksdagen icke hade något att erinra beträffande av generalstabens officerskår uppställda villkor för överlåtelse av ifrågavarande etablissemang. Dessa villkor innehölle bland annat, att kronan övertog officerskårens skyldigheter gentemot den av kåren då anställda stallföreståndaren och övrig hos kåren anställd personal.

Direktionen över arméns pensionskassa har i avgivet utlåtande den 24 oktober 1928 anfört, att Härdelin, sedan han utnämnts till sergeant vid Livregementets dragoner den 23 februari 1894, blivit delägare i arméns nya änke- och pupillkassa efter 1893 års reglemente efter en lön av 510 kronor, med en denna lön åtföljande änkepensionsrätt av 110 kronor. Från denna beställning hade Härdelin erhållit avsked utan pension från och med den 1 augusti 1902, varigenom han hade förlorat sin då innehavande delaktighet i arméns nya änke- och pupillkassa samt därmed även pensionsrätten för sin

hustru, Johanna Augusta Lindblom, med vilken han ingått äktenskap den 23 november 1899. Enligt i arméns pensionskassas revisionskontor verkställd utredning hade Härdelin under den tid, han varit delägare i arméns nya änke- och pupillkassa, till denna kassa erlagt avgifter med sammanlagt 148 kronor 26 öre. Av generalstabschefens skrivelse framginge, att Härdelin av generalstabens officerskår redan den 1 oktober 1896 antagits till föreståndare för dess stall, och att han, på grund av att de därmed förenade göromålen så småningom tagit hela hans arbetstid i anspråk, nödgats att den 1 augusti 1902 taga avsked från sin sergeantsbeställning vid Livregementets dragoner, ävensom att han vid sitt frånfalle den 26 augusti 1928 kvarstätt i tjänst såsom stallföreståndare. Då Härdelin alltså oavbrutet varit i tjänst dels vid Livregementets dragoner och dels vid generalstabens stall under sammanlagt 40 år 5 månader 23 dagar, och även sistnämnda tjänstgöring, enligt vad av generalstabschefens skrivelse framginge, måste betraktas såsom fullgjord i statens tjänst, ansåge direktionen billigt, att Härdelins änka, som på grund av sjukdom vore mindre arbetsför och icke av sonen kunde påräkna något bidrag till sitt uppehälle samt ej heller kunde beredas någon pension från arméns nya änke- och pupillkassa, finge komma i åtnjutande av understöd i form av pension från allmänna indragningsstaten, och finge direktionen, då beställningen som föreståndare för generalstabens stall måste anses likvärdig med en fanjunkarbeställning vid kavalleriet och änka efter dylik befattningshavare i årliga pensionsförmåner åtnjöte 465 kronor utom dyrtidstillägg, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Härdelins änka finge från allmänna indragningsstaten tilldelas en årlig pension av 465 kronor att av henne åtnjutas från och med den 1 september 1928.

Uti avgivet utlåtande i ärendet den 6 november 1928 har *arméförvaltningens civila departement* anført, att departementet på av direktionen över arméns pensionskassa i utlåtande den 24 oktober 1928 anförda skäl för sin del ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Härdelins änka bereddes understöd av statsmedel i form av årlig pension. Mot det av direktionen föreslagna pensionsbeloppet, 465 kronor, hade departementet intet att erinra. Departementet finge alltså anmäla, att departementet biträdde direktionens över arméns pensionskassa förslag om utverkande hos riksdagen av en årlig pension från allmänna indragningsstaten å 465 kronor till Härdelins efterlämnade änka.

Statskontoret, som den 1 december 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att statskontoret ansåge omständigheterna i detta fall vara sådana, att pension av statsmedel borde beredas änkan Härdelin, och icke hade annat mot det föreslagna pensionsbeloppet att erinra än att detsamma syntes böra avjämnas till närmaste med tolv i fullt krontal jämnt delbara tal. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Härdelin finge från och med den 1 september

1928 under sin återstående livstid, så länge hon förbleve änka, åtnjuta pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 468 kronor årligen.

I likhet med myndigheterna anser jag mig böra tillstyrka framställning till riksdagen om beredande av pension åt änkan Härdelin. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 september 1928.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att föreståndaren vid generalstabens stall Gustaf Engelbrekt Härdelins änka, Johanna Augusta Härdelin, född Lindblom, må från och med den 1 september 1928, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 468 kronor.

2:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till flygstyrelsen ingiven skrift, dagtecknad den 10 november 1928, har bokhållaren vid flygstyrelsen Sem Artur Natanael Johanssons änka Ester Henrietta Johansson, född Ahlqvist, anhållit dels att själv komma i åtnjutande av pension, dels att makarnas barn måtte tillerkännas årliga understöd.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att bokhållaren Johansson, som avled den 5 maj 1928, varit anställd såsom bokhållare vid fälttelegrafkårens flygkompanis tygverkstäder under tiden 15 november 1918—30 oktober 1925, hos aktiebolaget aerotransport under tiden 1 november 1925—1 mars 1927 samt i flygstyrelsen från och med den 1 april 1927 intill sin död; att han besuttit synnerligen goda kunskaper såsom kontorsman och städse nedlagt stort intresse i utövandet av sin tjänst; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 22 augusti 1891, fem barn Sem Olof Bertil, Sem Boije, Sem Bertil Ingemar, Ester Britt-Marie och Mary Margareta, födda respektive den 28 juni 1910, den 7 april 1913, den 28 april 1918, den 9 april 1920 och den 22 november 1922; att änkan Johanssons arbetsförmåga på grund av deformerande ledgångsreumatism i vänster knä är i mycket hög grad nedsatt, vilken nedsättning kan betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; att sonen Sem Olof Bertil lider av hjärtneuros och blodfattigdom och sonen Sem Bertil Ingemar av neuros och blodfattigdom med allmän kraftnedsättning; samt att i boet efter Johansson skulderna överstego tillgångarna.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *flygstyrelsen* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 december 1928 anfört, att styrelsen på grund av de ömmande omständigheterna i föreliggande fall tillstyrkte, att pension till skäligt belopp måtte tillerkännas änkan Johansson, att utgå från och med den 6 maj 1928.

Ang. understöd åt bokhållaren S. A. N. Johanssons änka och minderåriga barn.

Statskontoret har den 29 december 1928 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ämbetsverket på grund av de synnerligen ömmande omständigheter, som i detta fall föreläge, ansåge sig böra tillstyrka, att pensioner av statsmedel utverkades åt änkan Johansson och de av hennes barn, som ännu ej nått 18 års ålder. Änkepensionen syntes kunna bestämmas till 444 kronor, vilket belopp tidigare beviljats såsom pension åt änkor efter befattningshavare i ungefärligen samma ställning med avseende å arbetets art och avlöningens storlek, som den bokhållaren Johansson innehaft (jfr riksdagens skrivelse 354/1928 p. 38 och 47), och pensionerna till de fyra minderåriga barnen till 96 kronor för år till vart och ett av dem. Pensionerna torde böra få utgå från och med den 1 juni 1928, till änkan under hennes återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, och till vart och ett av barnen till och med det kalenderår, varunder det uppnådde 18 års ålder.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har bokhållaren Johansson en jämförelsevis kort anställningstid i statens tjänst. Hans efterlämnade änka är även relativt ung. Det oaktat anser jag mig, enär omständigheterna i föreliggande fall äro av särskilt ömmande beskaffenhet, böra tillstyrka, att något understöd beredes änkan Johansson och hennes minderåriga barn. Det av statskontoret för änkan föreslagna pensionsbeloppet, 444 kronor, synes mig väl avvägt. Emot de av ämbetsverket för de minderåriga barnen föreslagna understödsbeloppen har jag ej funnit skäl till erinran.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att bokhållaren vid flygstyrelsen Sem Artur Natanael Johanssons änka Ester Henrietta Johansson, född Ahlqvist, och makarnas minderåriga barn Sem Boije, Sem Bertil Ingemar, Ester Britt-Marie och Mary Margareta må från och med den 1 juni 1928 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med 444 kronor, att utgå så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt vart och ett av barnen med 96 kronor, att utgå till och med det kalenderår, varunder barnet uppnår 18 års ålder.

3:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 4 augusti 1928 har *chefen för Västerbottens regemente* gjort framställning om beredande av pension åt sadelmakeriförmannen vid nämnda regementes intendenturverkstäder Emil Alfred Nilssons änka Hilma Augusta Nilsson, född Johansson.

*Ang. pension
åt änkan
Hilma
Augusta
Nilsson, född
Johansson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att förmannen Nilsson, som avled den 24 juni 1928, varit anställd under tiden 1 juli 1907—31 juli 1915 såsom sadelmakeriarbetare vid Norrlands dragonregemente samt från och med den 1 augusti 1915 intill sin död såsom sadelmakeriförman vid Västerbottens

regementes intendenturverkstäder; att han under sitt arbete ådagalagt stor duglighet samt varit noggrann och visat stor plikttrohet; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 20 oktober 1870, en dotter, anställd vid frälsningsarmén, samt en omyndig fosterson; att behållningen i boet efter Nilsson uppgått till allenast 714 kronor; samt att änkan på grund av kronisk ledåkomma är fullständigt oförmögen till arbete.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 september 1928 anført, att departementet i betraktande av Nilssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst, omfattande en tid av omkring 21 år, funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hans efterlämnade änka, med hänsyn jämväl därtill, att hon vore fullständigt oförmögen till arbete, bereddes något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av detta understöd, ansåge departementet sig, på grund av vad riksdagen uti skrivelse den 16 april 1926, nr 149, beträffande pensionering av statstjännares efterlevande anført, böra för henne föreslå en årlig pension av 384 kronor. Då Nilsson avlidit den 24 juni 1928, torde pensionen ifråga böra få utgå från och med den 1 juli nämnda år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Nilsson finge från och med den 1 juli 1928, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

Statskontoret, som den 1 november 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har anført, att med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst samt till Nilssons långa tjänstetid och då änkan Nilsson, som vore 58 år gammal, på grund av sjukdom vore fullständigt oförmögen att med arbete försörja sig samt icke torde kunna påräkna nämnvärt bidrag till uppehållet från sina närmaste, syntes i detta fall sådana omständigheter få anses föreligga, som plägade föranleda till utverkande av änkepension av statsmedel. Statskontoret, som icke hade något att erinra mot vad arméförvaltningens intendentsdepartement i sådant avseende föreslagit, hemställde därför om vidtagande av åtgärd i enlighet med nämnda departements framställning

I likhet med myndigheterna finner jag omständigheterna i ärendet tala för att understöd av statsmedel beredes änkan Nilsson med ett årligt belopp av 384 kronor att utgå från och med den 1 juli 1928.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sadelmakeriförmannen vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder Emil Alfred Nilssons änka Hilma Augusta Nilsson, född Johansson, må från och med den 1 juli 1928, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

4:o.

Uti en till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet ställd skrift, dagtecknad den 10 januari 1928, har kusken vid fästningsbyggnadens i Boden stall Lars August Johanssons änka Emma Kristina Johansson, född Hedlund, anhållit att komma i åtnjutande av pension.

*Ang. pension
åt änkan
Emma Kri-
stina Johans-
son, född
Hedlund.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att kusken Johansson, som avled den 8 januari 1923, varit anställd från och med den 16 juni 1902 till och med den 15 juni 1919 såsom kusk och stallförman vid fästningsbyggnadens i Boden stall samt dessförinnan, enligt vad sökanden uppgivit, vid statens järnvägsbyggnader under omkring 20 år; att han av 1920 års riksdag beviljades en pension av 500 kronor om året; att hans efterlämnade änka, som är född den 20 december 1860, lider av sjukdomar, vilka i väsentlig grad inskränka hennes arbetsförmåga; samt att hon är fullständigt medellös.

I utlåtande den 11 februari 1928 har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* på de skäl, som år 1920 föranlett riksdagen att bevilja kusken Johansson pension, samt med hänsyn till de ömmande omständigheter, som föreläge för hans änka, hemställt, att proposition måtte avlåtas till riksdagen angående beviljande av ett årligt understöd å 384 kronor till änkan Johansson att, räknat från och med den 1 januari 1928, utgå under hennes återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd.

Statskontoret, som den 23 februari 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att då ämbetsverket icke funne något att erinra mot vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagit, finge statskontoret tillstyrka, att framställning i ärendet avlättes till riksdagen i överensstämmelse med fortifikationsdepartementets hemställan.

Jag biträder myndigheternas förslag om beredande av pension åt änkan Johansson. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 januari 1929 med ett årligt belopp av 384 kronor.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kusken vid fästningsbyggnadens i Boden stall Lars August Johanssons änka Emma Kristina Johansson, född Hedlund, må från och med den 1 januari 1929, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

5:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 19 januari 1928 har *chefen för Göta artilleriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt skomakeriarbetaren vid nämnda regementes intendenturverkstäder August Andersson Sundqvists änka Sabina Josefina Sundqvist, född Bengtsson.

*Ang. pension
åt änkan
Sabina Jose-
fina Sund-
qvist, född
Bengtsson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att arbetaren Sundqvist, som avled den 30 november 1927, tjänat staten i omkring 50 år; att han av 1926 års riksdag erhållit en årlig pension av 900 kronor, att utgå från och med den 1 november 1925; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 23 mars 1861, en son, som har hustru och två barn att försörja och vilken en längre tid varit arbetslös och måst skuldsätta sig; att änkan Sundqvist på grund av svaghet efter operationer i buken är för framtiden oförmögen att genom eget arbete försörja sig; samt att hon är medellös.

Chefen för västra arméfördelningen har tillstyrkt ansökningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 februari 1928 anfört, att det på grund av vad i ärendet blivit upplyst syntes departementet, som om sonen under förhanden varande förhållanden saknade möjlighet att lämna försörjningsbidrag till modern. I betraktande av änkan Sundqvists avlidne makes väl vitsordade och ovanligt långa verksamhet för statens räkning, omfattande eu tid av omkring 50 år, funne departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att änkan Sundqvist med hänsyn till hennes jämförelsevis höga ålder, klena hälsotillstånd och de för henne föreliggande ömmande ekonomiska omständigheter bereddes någon pension från statens sida för hennes återstående levnad. Vad beträffade storleken av nämnda pension, ansåge departementet sig, på grund av vad riksdagen uti skrivelse den 16 april 1926, nr 149, angående pensionering av statstjänarens efterlevande anfört, böra för henne föreslå en årlig pension av 384 kronor. Då förre skomakeriarbetaren Sundqvist avlidit den 30 november 1927, torde pensionen i fråga böra få utgå från och med den 1 december samma år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Sundqvist finge från och med den 1 december 1927, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

Statskontoret har den 27 februari 1928 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att med hänsyn till föreliggande omständigheter torde billigheten få anses bjuda, att någon pension av statsmedel bereddes änkan Sundqvist; och då statskontoret icke hade något att erinra mot vad arméförvaltningens intendentsdepartement i sådant avseende föreslagit, tillstyrkte statskontoret, att framställning i ärendet avlättes till riksdagen i överensstämmelse med vad av nämnda departement hemställts.

Genom brev den 27 april 1928 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till änkan Sundqvist finge tills vidare, räknat från och med den 1 december 1927, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 30 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension

kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Jag tillstyrker i likhet med myndigheterna, att pension med 384 kronor för år beredes änkan Sundqvist, att utgå från och med den 1 december 1927. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skomakeriarbetaren vid Göta artilleriregementes intendenturverkstäder August Andersson Sundqvists änka Sabina Josefina Sundqvist, född Bengtsson, må från och med den 1 december 1927, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

6:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 16 mars 1928 har *tygmästaren i Stockholm* gjort framställning om beredande av pension åt tygarbetaren vid Stockholms tygstation Amandus Nymans änka Anna Kristina Nyman, född Eriksdotter. *Ang. pension åt änkan Anna Kristina Nyman, född Eriksdotter.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att tygarbetaren Nyman, som avled den 22 december 1926, varit anställd vid Stockholms tygstation från och med den 30 september 1901 intill sin död; att förrättad bouppteckning icke utvisade någon behållning i dödsboet efter Nyman; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 12 maj 1852, en son, vilken är underhållsskyldig till fränskild hustru och två barn samt själv nervsjuk; samt att änkan Nyman på grund av hög ålder saknar möjlighet att genom arbete försörja sig.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 mars 1928 anfört, att departementet ansåge billigt, att änkan Nyman bereddes årligt understöd till livsuppehälle, varför departementet hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från allmänna indragningsstaten finge till änkan Nyman utgå årligt understöd med ett grundbelopp av 300 kronor med därå belöpande tillägg, att utgå från och med månaden näst efter den, då hennes man avlidit, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd.

Statskontoret, som den 25 april 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge sig statskontoret kunna tillstyrka, att pension bereddes i detta fall, och hade ämbetsverket beträffande vad i sådant avseende föreslagits av arméförvaltningens artilleridepartement icke annat att erinra än att pensionsbeloppet för änkan Nyman

torde, i likhet med vad i dylika fall numera plägade beviljas, böra bestämmas till 384 kronor för år räknat.

Med hänsyn till vad sålunda i ärendet förekommit anser jag mig böra tillstyrka, att pension med 384 kronor för år beredes änkan Nyman, att utgå från och med den 1 januari 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tygarbetaren vid Stockholms tygstation Amandus Nymans änka Anna Kristina Nyman, född Eriksson, må från och med den 1 januari 1929, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

7:o.

Ang. pension
åt fyra änkor
efter arbetare
vid Carl
Gustafs stads
gevärsfaktori.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 24 november 1928 har styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori gjort framställning om beredande av pension åt följande änkor efter avlidna arbetare därstädes, nämligen Johan Erik Lindbergs änka Fredrika Josefina Lindberg, född Lundquist, Erik Gustaf Nilssons änka Anna Charlotta Nilsson, född Svensson, Anton Valfrid Johanssons änka Augusta Karolina Johansson, född Eriksson, och Göran Erikssons änka Matilda Lovisa Eriksson, född Eriksson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att arbetaren Lindberg, som avled den 26 juni 1928, varit anställd vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori under 23 år; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 30 juni 1868, fyra barn, vilka dock endast i ringa mån kunna bidra till moderns underhåll; att behållningen i boet efter Lindberg utgjorde omkring 3,400 kronor; samt att änkan Lindberg på grund av kronisk luftrörskatarr och allmän svaghet är oförmögen att genom arbete försörja sig;

att arbetaren Nilsson, som för anställning vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori åtnjöt pension, avled den 19 oktober 1928; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 13 februari 1860, sex barn, vilka ej i nämnvärd mån kunna bidra till moderns underhåll; att behållningen i boet efter Nilsson uppgått till omkring 4,000 kronor; samt att änkan Nilsson på grund av reumatisk värk är oförmögen att genom arbete försörja sig;

att arbetaren Johansson, som avled den 10 september 1928, varit anställd vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori i omkring 30 år; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 8 november 1874, fyra barn, vilka ej i nämnvärd mån kunna bidra till moderns underhåll; att behållningen i boet efter Johansson uppgick till omkring 4,500 kronor; samt att änkan Johanssons arbetsförmåga på grund av avsevärd blodbrist är i hög grad nedsatt;

att arbetaren Eriksson, som för anställning vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori åtnjöt pension, avled den 27 oktober 1928; att han vid sin död efter-

lämnat, förutom änkan, född den 7 mars 1869, tre barn, vilka endast i ringa mån kunna bidra till moderns underhåll; att behållningen i boet efter Eriksson är obetydlig; samt att änkan Eriksson, vilken under tiden 26 augusti—20 oktober 1927 vårdats å Eskilstuna stads sjukavdelning för sinnessjuka, icke kan anses för framtiden återställd till hälsan.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 januari 1929 anført, att departementet ansåge billigt, att omförmälda änkor bereddles årligt understöd till livsuppehälle; och hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragingsstaten bevilja en var av änkorna ett årligt understöd under deras återstående livstid, så länge de förbleve i sitt nuvarande änkestånd, av 384 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1929.

Statskontoret, som den 25 januari 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har anført, att enligt vad handlingarna gåve vid handen syntes i förevarande fall föreligga sådana omständigheter, som plögade uppställas såsom förutsättningar för beredande av änkepension av statsmedel; och ämbetsverket hade beträffande den av arméförvaltningens artilleridepartement i ärendet gjorda hemställan icke annat att erinra än att statskontoret ville framhålla att, när framställning om änkepension skedde såsom en omedelbar följd av mannens frånfälle, pensionen plögade beviljas att utgå från och med månaden näst efter den, vari dödsfallet inträffat. Med tillämpning av denna regel skulle understöden utgå till änkan Lindberg från och med den 1 juli 1928, till änkan Nilsson från och med den 1 november 1928, till änkan Johansson från och med den 1 oktober 1928 samt till änkan Eriksson från och med den 1 november 1928.

Omständigheterna i förevarande fall synas mig påkalla, att ifrågavarande änkor komma i åtnjutande av understöd från statens sida. Beloppen torde böra bestämmas till 384 kronor årligen för envar av dem, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder mannen avlidit.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetarna vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Johan Erik Lindbergs, Erik Gustaf Nilssons, Anton Valfrid Johanssons och Göran Erikssons änkor Fredrika Josefina Lindberg, född Lundquist, Anna Charlotta Nilsson, född Svensson, Augusta Karolina Johansson, född Eriksson, och Matilda Lovisa Eriksson, född Eriksson, må, Fredrika Josefina Lindberg från och med den 1 juli 1928, Anna Charlotta Nilsson från och med den 1 november 1928, Augusta Karolina Johansson från och med den 1 oktober 1928 och Matilda Lovisa Eriksson från och med den 1 november 1928, envar så länge hon förbliver

i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

8:o.

Ang. pension
åt änkan
Hilda Inge-
borg Wall-
qvist, född
Wänn.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 4 juni 1928 har styresmannen för ammunitionsfabriken gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid ammunitionsfabriken Tore Marcus Wallqvists änka Hilda Ingeborg Wallqvist, född Wänn.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att arbetaren Wallqvist, som avled den 2 maj 1928, innehafvt anställning vid ammunitionsfabriken under tiden 20 februari 1893—31 juli 1920; att han av 1921 års riksdag erhållit en årlig pension av 600 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1921; att han vid sin död efterlämnat änka, född den 4 oktober 1851; att änkan Wallqvist är i avsaknad av alla tillgångar; samt att hon på grund av sin höga levnadsålder är oförmögen att själv försörja sig.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 juni 1928 anfört, att departementet ansåge billigt, att änkan Wallqvist erhöles årligt understöd till sitt livsuppehälle, samt därför hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja henne ett årligt understöd under hennes återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, av 300 kronor, att utgå från och med den 1 juni 1928.

Statskontoret har den 3 augusti 1928 avgivit utlåtande i ärendet och därvid, under erinran att riksdagen under senare år plägat bevilja pension till belopp av 384 kronor årligen åt änkor efter arbetare i statens tjänst, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande, att pension finge utgå till änkan Wallqvist med angivna belopp.

Genom brev den 17 augusti 1928 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till änkan Wallqvist finge tills vidare, räknat från och med den 1 juni 1928, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 32 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Jag tillstyrker, att änkan Wallqvist beredes pension av statsmedel med 384 kronor årligen, att utgå från och med den 1 juni 1928; och får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid ammunitionfabriken Tore Marcus Wallqvists änka Hilda Ingeborg Wallqvist, född Wänn, må från och med den 1 juni 1928, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

9:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 30 januari 1928, har korpralen vid flottan Johan August Florentin Thorssons änka Adelina Fredrika Thorsson, född Adolfsdotter, anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Ang. pension
åt änkan
Adelina Fredrika
Thorsson,
född Adolfs-
dotter.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att korpralen Thorsson antogs till skeppsgosse den 1 maj 1864, inskrevs vid sjömanskåren den 1 maj 1869, erhöll avsked den 31 oktober 1922 samt avled den 12 november 1926; att han vid sin död efterlämnat änka, född den 22 juni 1851; samt att änkan Thorsson, som genom flottans pensionskassa icke åtnjuter annan inkomst än ett årligt gratial av 12 kronor från under pensionskassans förvaltning stående matrosers m. fl. gratialinrättning, saknar tillgångar och på grund av hög levnadsålder icke kan själv bidra till sitt uppehälle.

I utlåtande den 19 juli 1928 har *marinförvaltningen* anfört, att med hänsyn till att sökanden — vilkens avlidne man tjänat staten i 58½ år, därav 53½ år vid sjömanskåren — vore medellös och efter hennes mans den 12 november 1926 timade fränfalle på grund av sin höga ålder icke kunde för tjäna sitt uppehälle, funne marinförvaltningen önskvärt, att understöd utverkades åt sökanden. Under erinran att 1928 års riksdag beviljat änkor i liknande belägenhet som sökanden årliga understöd å allmänna indragningsstaten med 384 kronor, finge marinförvaltningen alltså tillstyrka, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Thorsson finge, räknat från och med den 1 december 1926, komma i åtnjutande av årlig pension å allmänna indragningsstaten till ett belopp av 384 kronor, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd.

Statskontoret, som den 7 augusti 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid instämt i vad marinförvaltningen i ämnet anfört och hemställt.

Med hänsyn till vad sålunda i ärendet förekommit anser jag mig böra tillstyrka, att pension med 384 kronor för år beredes änkan Thorsson, att utgå från och med den 1 januari 1929.

- Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att korpralen vid flottan Johan August Florentin Thorssons änka Adelina Fredrika Thorsson, född Adolfsdotter, må från och med den 1 januari 1929, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

10:o.

*Ang. pension
åt änkan
Johanna Jo-
hansson, född
Håkansson.* Uti skrivelse till marinförvaltningen den 22 augusti 1928 har *varvschefen vid flottans station i Stockholm* gjort framställning om beredande av pension åt daglönaren vid varvet Jöns Johanssons änka Johanna Johansson, född Håkansson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att daglönaren Johansson, vilken avled den 17 juli 1924, varit anställd vid flottans varv i Stockholm från och med den 13 november 1877 till och med den 31 december 1914, då han erhöll avsked med pension; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 3 mars 1856, två vuxna barn, en son och en dotter; att dottern, som är gift med en vaktmästare med en månatlig avlöning av 340 kronor, har två minderåriga barn och icke kan bidra till moderns uppehälle; att sonens vistelseort ej är känd av hans anhöriga; att änkan Johansson dragit sig fram med tillhjälp av ett litet arv, som hon bekommit efter en syster; att hon numera saknar medel till sitt uppehälle; samt att hon på grund av ålderdomssvaghet och sjukdom är oförmögen att längre med arbete sörja för sin utkomst.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 oktober 1928 — under erinran att de senare årens riksdagar beviljat änkor i svåra ekonomiska omständigheter årliga understöd å allmänna indragningsstaten med 384 kronor — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Johansson finge, räknat från och med den 1 augusti 1928, komma i åtnjutande av årlig pension å allmänna indragningsstaten till ett belopp av 384 kronor, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd.

Statskontoret, som den 1 november 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att under föreliggande förhållanden syntes någon pension av statsmedel böra utverkas åt änkan Johansson; och då statskontoret icke funne något att erinra mot vad marinförvaltningen i sådant avseende föreslagit, tillstyrkte statskontoret vidtagande av åtgärder i enlighet med marinförvaltningens hemställan.

Jag tillstyrker, att änkan Johansson beredes pension av statsmedel med 384 kronor årligen att utgå från och med den 1 augusti 1928; och får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att daglönaren vid flottans varv i Stockholm Jöns Johanssons änka Johanna Johansson, född Håkansson, må från och med den 1 augusti 1928, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

11:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 18 september 1928, har daglönaren vid flottans station i Karlskrona Sven Johan Hanssons änka Anna Fredrika Hansson, född Ström, anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Ang. pension
åt änkan Anna
Fredrika
Hansson,
född Ström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att daglönaren Hansson, som avled den 26 april 1928, varit anställd såsom daglönare vid beklädnadsverkstaden vid flottans station i Karlskrona från och med den 9 april 1883 till och med den 31 juli 1922, då han erhöll avsked med pension; att hans efterlämnade änka, som är född den 3 januari 1861, efter mannens frånfalle varit helt beroende av den hjälp hon erhållit från en son, som är underofficer; att denne är gift och har minderåriga barn att försörja, varför han svårigen helt kan underhålla sin moder; att änkan Hansson har en vuxen dotter, vilken emellertid är sjuklig och för närvarande utan arbetsanställning och därför icke kan bidra till moderns underhåll; samt att behållningen i boet efter Hansson utgjorde allenast 376 kronor 84 öre.

Marinförvaltningen har den 11 oktober 1928 avgivit utlåtande i ärendet och därvid, under erinran, att de senare årens riksdagar beviljat änkor i liknande belägenhet som sökanden årliga understöd å allmänna indragningsstaten med 384 kronor, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Hansson finge, räknat från och med den 1 oktober 1928, komma i åtnjutande av årlig pension å allmänna indragningsstaten till ett belopp av 384 kronor, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd.

Statskontoret, som den 19 november 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att sådana omständigheter i detta fall kunde anses vara för handen, som pläгат föranleda till utverkande av änkepension å 384 kronor; och syntes det statskontoret, som om pensionen borde i detta liksom i andra dylika fall anvisas att utgå från och med månaden efter mannens död. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Hansson finge från och med den 1 maj 1928 under sin återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 384 kronor årligen.

Med hänsyn till vad sålunda i ärendet förekommit anser jag mig böra tillstyrka, att pension med 384 kronor för år beredes änkan Hansson, att utgå från och med den 1 maj 1928.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att daglönaren vid flottans station i Karlskrona Sven Johan Hanssons änka Anna Fredrika Hansson, född Ström, må från och med den 1 maj 1928, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

12:o.

Ang. pension
åt vissa änkor
efter daglö-
nare vid
flottans varv
i Karlskrona
m. m.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 18 november 1927, har försvarsverkens civila personals förbund gjort framställning om beredande av pension åt bland andra nedannämnda änkor efter daglönare vid flottans varv i Karlskrona, nämligen Wilhelm Teodor Rylanders änka Anna Charlotta Rylander, född Mårtensson, Sven August Anderssons änka Augusta Matilda Andersson, född Niklasdotter, Konrad Arthur Wittus Anderssons änka Anette Carolina Andersson, född Vinberg, Sven Vilhelm Pihls änka Brita Sofia Pihl, född Karlsdotter, Axel Viktor Magnussons änka Hanna Amanda Magnusson, född Jönsson, Sven Peter Augustinssons änka Anna Kristina Augustinsson, född Karlsson, Bror Karl Svenssons änka Elisabet Charlotta Svensson, född Strömberg, Karl Albert Karlssons änka Annie Charlotta Elisabet Karlsson, född Nilsson, Gustaf Hjalmar Sandströms änka Botilda Maria Sandström, född Åkesdotter, samt Adolf Viktor Almqvists änka Karolina Almqvist, född Månsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att daglönaren Rylander, som avled den 28 april 1927, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona från och med den 11 oktober 1877 till och med den 31 oktober 1923, då han erhöll avsked med pension; att han den 15 juli 1918 befordrats till förman; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 13 juni 1859, på grund av hjärnblödning är oförmögen att genom arbete försörja sig;

att daglönaren Sven August Andersson, som avled den 24 juni 1921, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona under tiderna 16 maj 1898—7 juli 1899 och 9 maj 1900—5 maj 1904 samt från och med den 4 maj 1906 intill sin död; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 28 augusti 1869, på grund av höggradig struma är oförmögen att genom arbete försörja sig;

att daglönaren Konrad Arthur Wittus Andersson, som avled den 10 augusti 1926, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona från och med den 13 juni 1906 intill sin död; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 30 mars 1869, på grund av nervsvaghet (neurastenia) är oförmögen till arbete, varmed hon kan försörja sig;

att daglönaren Pihl, som avled den 19 juli 1927, varit anställd dels såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona under tiden 23 december 1876—10 maj 1877 samt från och med den 4 oktober 1877 till och med den 31 december 1914, då han erhöll avsked med pension, dels ock såsom biträde åt uppborrdsmannen vid arbetsgruppen B. A. under tiden 1 januari 1915—31 december 1922; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 16 januari 1851, på grund av ålderdomssvaghet är oförmögen att genom arbete försörja sig;

att daglönaren Magnusson, som avled den 5 juli 1925, dels tjänstgjort som skeppsgosse och 2:a kl. sjöman, från vilken anställning han entledigades

den 3 juni 1882, dels ock varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona från och med den 14 maj 1907 till och med den 30 juni 1925, då han erhöll avsked med pension; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, född den 21 september 1857, en obotligt sjuk dotter; samt att änkan Magnusson på grund av kronisk ledgångsreumatism och allmänna ålderdomstecken har i mycket hög grad nedsatt arbetsförmåga, vilken nedsättning kan betraktas som sannolikt för framtiden bestående;

att daglönaren Augustinsson, som avled den 8 januari 1923, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona från och med den 5 oktober 1876 till och med den 31 mars 1921, då han erhöll avsked med pension; att han befordrats till förman den 28 maj 1918; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 16 juli 1862, på grund av åderförkalkning är oförmögen till arbete;

att daglönaren Svensson, som avled den 3 juli 1927, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona från och med den 1 oktober 1892 till och med den 31 augusti 1926, då han erhöll avsked med förtidspension; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 29 december 1875, på grund av äggvita, blodbrist och nervsvaghet har i väsentlig grad nedsatt arbetsförmåga;

att daglönaren Karlsson, som avled den 20 september 1919, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona från och med den 30 oktober 1905 intill sin död; att han efterlämnat, förutom änkan, född den 18 april 1885, en minderårig son Sven Albert, född den 17 juni 1917; samt att änkan Karlsson på grund av nervsvaghet har nedsatt arbetsförmåga;

att daglönaren Sandström, som avled den 21 juni 1927, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona under tiden 22 november 1876—1 november 1877 samt från och med den 17 januari 1893 till och med den 31 maj 1924, då han erhöll avsked med pension; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 27 september 1852, på grund av ålderdomssvaghet är oförmögen till arbete;

att daglönaren Almqvist avled den 26 januari 1927; att han antogs som lärling vid tredje hantverkskompaniet vid flottans station i Karlskrona den 1 juli 1861, karlskrevs den 1 februari 1868, överflyttades till ingenjördepartementet den 1 januari 1873, befordrades till förman den 2 april 1907 och erhöll avsked med pension den 31 maj 1907; samt att hans efterlämnade änka, som är född den 5 maj 1856, lider av ett flertal sjukdomar, vilka göra henne fullständigt oförmögen att med något arbete, även det obetydligaste, bidra till sin utkomst.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga ifrågavarande änkor, med undantag av änkan Almqvist, äro bosatta i Karlskrona och icke äro därstädes för år 1927 taxerade för inkomst, samt att änkorna Rylander och Svensson jämte övriga stärbhusdelägare stå antecknade såsom ägare av fast egendom, taxerad till respektive 6,500 kronor och 4,000 kronor, den förra med in-tecknad skuld å 5,500 kronor, den senare utan sådan skuld.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 februari 1928 anført, att riksdagen i åtskilliga fall medgivit pensioner åt behövande änkor efter daglönare vid marinen. I överensstämmelse med 1925 års riksdags skrivelse nr 200 punkt 1, där principiella betänkligheter anförts mot att med statsmedel pensionera änkor efter befattningshavare, vilka icke ägt möjlighet att genom statens förmedling grundlägga familjepension, hade emellertid pensioner medgivits endast då särskilt ömmande omständigheter varit för handen. Ur denna synpunkt kunde det synas tveksamt, om änkorna Rylander och Svensson, vilka vore ägare till fast egendom, borde beviljas pensioner. Då emellertid egendomen syntes vara av ringa värde, ansåge sig *marinförvaltningen*, med hänsyn till att änkornas avlidna män tjänat staten under mer än trettio år, böra tillstyrka, att pensioner utverkades åt änkorna. Däremot kunde *marinförvaltningen* icke förorda pension åt änkan Karlsson. Varken hennes ålder eller nedsatta arbetsförmåga, ej heller hennes mans tjänstetid syntes kunna motivera pension. Då det emellertid inhämtades av handlingarna, att daglönaren Karlsson utom änkan även efterlämnat en nu 10-årig son, ansåge *marinförvaltningen*, att i likhet med vad som skett i tidigare dylika fall understöd borde utverkas till denne å 168 kronor för år till och med utgången av det kalenderår, under vilket barnet uppnådde 18 års ålder. Vad de övriga till pensioner föreslagna änkorna anginge, tillstyrkte *marinförvaltningen*, att pensioner utverkades. De vore samtliga änkor efter arbetare, som tjänat staten under många år, samt vore medellösa och på grund av ålder eller sjukdom oförmögna att försörja sig genom arbete. Med åberopande av vad sålunda anförts och under erinran att dylika pensioner plägade i överensstämmelse med 1926 års riksdags skrivelse nr 149 punkt 6 bestämmas till 384 kronor, finge *marinförvaltningen* hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att nedannämnda änkor efter daglönare vid flottans varv i Karlskrona, nämligen Anna Charlotta Rylander, Augusta Matilda Andersson, Anette Carolina Andersson, Brita Sofia Pihl, Hanna Amanda Magnusson, Anna Kristina Augustinsson, Elisabet Charlotta Svensson, Botilda Maria Sandström och Karolina Almqvist, finge från och med den 1 januari 1928 komma i åtnjutande av årliga pensioner å allmänna indragningsstaten till belopp av 384 kronor för envar, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd; samt att avlidne daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Karl Albert Karlssons och hans änka Annie Charlotta Elisabet Karlssons son Sven Albert finge från och med den 1 januari 1928 till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnådde 18 års ålder, komma i åtnjutande av understöd å allmänna indragningsstaten med 168 kronor årligen.

Statskontoret, som den 28 februari 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att då statskontoret anslöte sig till vad *marinförvaltningen* anført och föreslagit, tillstyrkte statskontoret, att framställning i ärendet avlättes till riksdagen i överensstämmelse med *marinförvaltningens* hemställan.

Beträffande här ifragavarande änkor finner jag mig böra tillstyrka, att pension åt dem utverkas i den omfattning, som marinförvaltningens av statskontoret biträdde förslag innebär. Samtliga änkepensioner torde böra bestämmas till 384 kronor årligen och utgå från och med den 1 januari 1929.

Vidkommande den form, vari understöd bör beredas daglönaren Karlssons efterlevande, ansluter jag mig till marinförvaltningens förslag, att uppfostringsbidrag med 168 kronor utverkas åt makarna Karlssons minderårige son Sven Albert. Understödet torde böra bestämmas att utgå från och med ingången av år 1929 samt åtnjutas till och med utgången av det kalenderår, varunder sonen uppnår 18 års ålder.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att nedannämnda änkor efter daglönare vid flottans varv i Karlskrona, nämligen Wilhelm Teodor Rylanders änka Anna Charlotta Rylander, född Mårtensson, Sven August Anderssons änka Augusta Matilda Andersson, född Niklasdotter, Conrad Arthur Wittus Anderssons änka Annette Carolina Andersson, född Vinberg, Sven Vilhelm Pihls änka Brita Sofia Pihl, född Karlsdotter, Axel Viktor Magnussons änka Hanna Amanda Magnusson, född Jönsson, Sven Peter Augustinssons änka Anna Kristina Augustinsson, född Karlsson, Bror Karl Svenssons änka Elisabet Charlotta Svensson, född Strömberg, Gustaf Hjalmar Sandströms änka Botilda Maria Sandström, född Åkesdotter, och Adolf Viktor Almqvists änka Karolina Almqvist, född Månsson, må från och med den 1 januari 1929 komma i åtnjutande av årliga pensioner å allmänna indragningsstaten till belopp av 384 kronor för envar, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd; samt

att avlidne daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Karl Albert Karlssons och hans änka Annie Charlotta Elisabet Karlssons minderårige son Sven Albert må från och med den 1 januari 1929 till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder, komma i åtnjutande av understöd å allmänna indragningsstaten till belopp av 168 kronor årligen.

13:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 5 november 1928, har barnavårdsmannen i Stockholm Judit Thörnqvist anhållit om understöd åt avlidne 2:a klass sjömannen vid flottan Erik Erland Serranders och hans trolovade Sonja Emilia Vilhelmina Nilssons dotter Rut Sonja.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Serrander avled den 8 april 1927 av lungtuberkulos, ådragen under militärtjänstgöring; att Nilsson avled den 24 maj 1928; att deras utom äktenskapet den 20 december 1926 födda dotter Rut Sonja är omhändertagen av sina morföräldrar, vilka hava en mycket

Ang. understöd åt avlidne 2:a kl. sjömannen E. E. Serranders minderåriga dotter.

blygsam inkomst; att Serrander icke efterlämnade några tillgångar; samt att, sedan hos riksförsäkringsanstalten gjorts framställning om livränta för Serranders minderåriga dotter, anstalten jämlikt bestämmelserna i 1909 års militärsättningsförordning, med den ändrade lydelse nämnda förordning erhållit genom förordningen den 4 juni 1920, funnit sig icke kunna tillerkänna henne någon livränta i anledning av faderns död, enär ifrågasvarande barn fötts först efter uppkomsten av den sjukdom, varav Serrander avlidit.

Uti avgivet utlåtande den 21 november 1928 har *marinförvaltningen* anfört, att ämbetsverket ansåge sig förhindrat att tillstyrka, att Serranders minderåriga dotter tillerkändes något understöd.

Statskontoret, som den 2 januari 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att det torde vara avgjort, att Serranders dotter enligt den författning (1909 års militärsättningsförordning), som i detta fall vore tillämplig, icke ägde någon rätt till livränta. Emellertid hade med ingången av år 1928 trätt i kraft en ny författning i ämnet, nämligen förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring; och där hade förutsättningen för livränta till barn utformats i överensstämmelse med vad som i sådant avseende gällde enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, d. v. s. barn utom äktenskap vore i avseende å rätt till livränta likställt med barn, fött inom äktenskap.

Med hänsyn till den ändrade uppfattning, som sålunda kommit till uttryck i den nya författningen, och då Serranders dotter numera efter båda föräldrarnas död vore för sitt underhåll hänvisad till sina fattiga morföräldrar samt starka billighetskäl alltså måste anses föreligga att i detta fall bereda något understöd av statsmedel, ville statskontoret med erinran, att, om Rut Sonja Nilsson kunnat bekomma livränta enligt 1909 års förordning, denna livränta skulle hava utgjort 180 kronor för år räknat och utgått från faderns dödsfall, till dess hon uppnått 15 års ålder, ifrågasätta, huruvida icke Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga att hos riksdagen göra framställning om medgivande därtill, att Serranders dotter Rut Sonja Nilsson finge från och med den 1 maj 1927, intill dess hon uppnådde 15 år, å allmänna indragningsstaten uppbära årligt understöd till belopp av 180 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Med hänsyn till vad sålunda i ärendet förrekommit anser jag billighetskäl tala för att Serranders minderåriga dotter beredes något understöd av statsmedel, och ansluter jag mig i fråga om understödsbeloppets storlek till vad statskontoret i sådant avseende föreslagit.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föresla riksdagen medgiva,

att avlidne 2:a klass sjömannen vid flottan Erik Erland Serranders och hans likaledes avlidna trolovade Sonja Emilia Vilhelmina Nilssons minderåriga dotter Rut Sonja må från

och med den 1 maj 1927 till och med det kalenderår, varunder hon uppnår 15 års ålder, å allmänna indragningsstaten uppbära årligt understöd med 180 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

14:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 30 november 1928, har skrädderiföreståndaren vid förutvarande Smålands artilleriregementes intendenturverkstäder Axel Jonas Skoogs änka Alma Olivia Skoog, född Johansson, anhållit att komma i åtnjutande av pension.

*Ang. pension
åt änkan
Alma Olivia
Skoog, född
Johansson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att skrädderiföreståndaren Skoog, som avled den 25 juni 1928, varit anställd vid förutvarande Smålands artilleriregementes intendenturverkstäder från och med den 6 juni 1900 till och med den 31 december 1923, då han entledigades från nämnda anställning med av riksdagen beviljad årlig pension av 800 kronor; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, som är född den 5 juni 1866, tre söner och två döttrar; att makarnas barn befinna sig i sådana ekonomiska omständigheter, att det för dem är fullständigt omöjligt att draga försorg om modern; samt att boet efter Skoog utvisade en brist av 182 kronor.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har den 16 januari 1929 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att i betraktande av den avlidne makens väl vitsordade verksamhet i statens tjänst samt då det av utredningen rörande änkan Skoogs och hennes barns ekonomiska förhållanden torde få anses ådagalagt, att änkan Skoog icke kunde påräkna bidrag till sitt uppehälle från barnen, ansåge departementet det vara med billigheten överensstämmande, att änkan Skoog, med hänsyn till hennes jämförelsevis höga ålder och här föreliggande ömmande ekonomiska omständigheter, bereddes någon pension från statens sida. Vad beträffade storleken av denna pension, ansåge departementet sig, på grund av vad riksdagen uti skrivelse den 16 april 1926, nr 149, beträffande pensionering av statstjänarens efterlevande anført, böra föreslå en årlig pension av 384 kronor åt änkan Skoog, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd. Då Skoog avlidit den 25 juni 1928, torde pensionen få utgå från och med den 1 juli 1928. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Skoog finge från och med den 1 juli 1928, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

I avgivet utlåtande den 2 februari 1929 har *statskontoret* anført, att ämbetsverket med hänsyn till vad handlingarna innehölle ansåge billighets-skäl bjuda, att i detta fall bereddes någon pension; och då statskontoret icke hade något att erinra vare sig mot det föreslagna pensionsbeloppet eller beträffande vad arméförvaltningens intendentsdepartement i övrigt föreslagit, tillstyrkte statskontoret vidtagande av åtgärd i enlighet med departementets hemställan.

Jag tillstyrker, att änkan Skoog beredes pension av statsmedel med 384 kronor årligen, att utgå från och med den 1 juli 1928; och får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiföreståndaren vid förutvarande Smålands artilleriregementes intendenturverkstäder Axel Jonas Skoogs änka Alma Olivia Skoog, född Johansson, må från och med den 1 juli 1928, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

15:o.

Ang. pension åt änkan Hilma Sofia Norgren, född Carlbon. I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 8 januari 1929 har styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid gevärsfaktoriet Per Alrik Norgrens änka Hilma Sofia Norgren, född Carlbon.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att förmannen Norgren, som avled den 18 december 1928, varit anställd vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori från och med den 14 juni 1897 till och med den 31 mars 1921, då han entledigades från nämnda anställning med av riksdagen beviljad pension; att hans efterlämnade änka, som är född den 31 oktober 1875, lider av högt blodtryck och minskad hörsel, på grund varav hennes arbetsförmåga är i betydlig grad nedsatt; samt att behållningen i boet efter mannen torde komma att utgöra omkring 4,000 kronor jämte en bostadslägenhet om ett rum och kök, för vilken årskostnaderna utgöra cirka 250 kronor.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 januari 1929 anført, att departementet ansåge billigt, att änkan Norgren bereddes årligt underhåll till livsuppehälle, samt därför hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja henne en pension under hennes återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, av 384 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1929.

Uti avgivet utlåtande den 28 januari 1929 har *statskontoret* anført, att enligt vad handlingarna utvisade torde beträffande änkan Norgren få anses föreligga sådana omständigheter och billighetsskäl, som plägade utgöra förutsättningar för beredande av änkepension av statsmedel; och då statskontoret icke hade något att erinra mot vad arméförvaltningens artilleridepartement föreslagit, tillstyrkte statskontoret, att åtgärd vidtoges i enlighet med departementets hemställan.

På grund av vad sålunda i ärendet förekommit anser jag mig böra tillstyrka, att pension med 384 kronor för år beredes änkan Norgren, att utgå från och med den 1 januari 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Per Alrik Norgrens änka Hilma Sofia Norgren, född Carlbom, må från och med den 1 januari 1929, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

16:o.

Uti en till Kungl. Maj:ts ställd skrift, dagtecknad den 2 december 1927, har sadelmakaren Carl Johan Leonard Johansson anhållit om understöd i anledning därav, att hans son värnpliktige Karl Johan Gustaf Vilhelm Johansson avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring.

*Ang. under-
stöd åt avlidne
värnpliktige
K. J. G. V.
Johanssons
fader.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att värnpliktige Johansson under fullgörande av sin värnpliktstjänstgöring vid Svea artilleriregemente den 24 februari 1920 angripits av epidemisk influensa och sedan i omedelbar anslutning härtill av lunginflammation med varbildning i högra lungsäcken, av vilka sjukdomar han den 12 mars nämnda år avlidit; att vederbörande militärläkare såsom sin åsikt uttalat, att Johanssons död tydligen inträffat under sådana omständigheter, att hans militärtjänstgöring skäligen kan anses hava varit bidragande orsak härtill; att Johansson såsom närmaste anhörig efterlämnar fader, född den 31 juli 1862, vilken är änkring; att Johansson med sitt arbete väsentligen bidragit till försörjandet av fadern samt dennes minderåriga dotter; att värnpliktige Johansson varit fadern behjälplig i hans sadelmakeriarbete; samt att fadern såsom en direkt följd av sonens frånfälle på grund av minskad arbetsförtjänst och färre arbetstillfällen råkat i allt större ekonomiska svårigheter.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande den 17 februari 1928 anført, att jämlikt bestämmelserna i 12 § uti förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, enligt den lydelse nämnda författningsrum erhållit genom förordningen den 4 juni 1920, vore rätten till ersättning i anledning av dödsfall förverkad, därest framställning om ersättning ej gjordes inom tre år från det döden inträdde. I nu förevarande fall vore alltså rätten till ersättning förverkad. I anledning av föreliggande framställning hade riksförsäkringsanstalten emellertid till prövning upptagit frågan, huruvida fadern skulle hava varit berättigad till ersättning enligt ovannämnda förordning, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid. Förutsättningarna för att så skulle hava varit fallet vore, att militärtjänstgöringen skäligen kunde anses hava bidragit till utbrottet av de sjukdomar, som orsakat sonens död, samt att fadern varit av den avlidne sonens arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende. Vidkommande den första av dessa förutsättningar funne riksförsäkringsanstalten, som inhämtat yttrande i ärendet från biträdande läkaren hos anstalten, överläkaren A. Gullbring, att militärtjänstgöringen skäligen kunde antagas hava bidragit till de sjukdomar, på grund av vilka sonen avlidit. Vad åter anginge frågan om faderns

beroende av sonens arbete, torde, såvitt handlingarna i ärendet utvisade, det i författningen stadgade villkoret i detta hänseende icke kunna anses uppfyllt. Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställde riksförsäkringsanstalten, att förevarande framställning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I avgivet utlåtande den 13 mars 1928 har *statskontoret* anfört, att såsom framginge av handlingarna i ärendet kunde sökanden icke författningens enligt vara berättigad till någon som helst ersättning i anledning av sonens död under värnpliktstjänstgöring. Emellertid torde det icke kunna förnekas, att vissa omständigheter — sökanden hade redan haft ett gott stöd av sonen i gemensamt arbete för utkomsten och hade givetvis haft anledning hysa förhoppning att fortfarande och ju mer sökandens egna krafter avtog kunna påräkna ökat bistånd av sonen — starkt talade till förmån för utverkande av något årligt understöd åt sökanden såsom ersättning för den ekonomiska förlust, varav han genom sonens död drabbats. Med erinran att, om förordningen den 18 juni 1909 (nr 89) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, medgivit ersättning i detta fall, beloppet skulle hava jämlikt nämnda förordning och kungörelsen den 4 juni 1920 (nr 306) utgjort 270 kronor för år räknat, ville statskontoret för sin del förorda, att framställning till riksdagen måtte avlåtas om medgivande därtill, att sökanden finge från och med ingången av år 1928 under återstående livstiden åtnjuta understöd å allmänna indragningsstaten till belopp av 270 kronor årligen, med iakttagande att därå icke finge utgå någon som helst tilläggsförmån.

Arméförvaltningens civila departement, som den 8 maj 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att enär, såsom av handlingarna i ärendet framginge, sökanden icke varit av den avlidne sonens arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende, skulle, även om framställning om ersättning i anledning av sonens död blivit gjord inom föreskriven tid, dylik ersättning icke kunnat författningens enligt tillerkännas sökanden. Emellertid hade sökanden varit väsentligt beroende av sonens hjälp för hemmets upprätthållande. Vid sådant förhållande och då riksdagen vid flera tillfällen (se riksdagens skrivelser nr 82/1924 och nr 216/1927 p. 1 och 3) efter framställning av Kungl. Maj:t medgivit, att årliga understöd finge utgå till föräldrar till värnpliktiga, vilka avlidit till följd av skada i tjänsten, oaktat de efterlevande föräldrarna icke varit för sitt uppehälle huvudsakligen beroende av de avlidnas arbete utan endast ansetts hava haft ett ekonomiskt stöd av de avlidna, ansåge departementet, i likhet med statskontoret, att jämväl i här föreliggande fall något årligt understöd borde utgå, så mycket mer som sökanden, enligt vad handlingarna i ärendet utvisade, syntes leva i knappa omständigheter. Vad anginge beloppet av det årliga understöd, som sålunda syntes böra tillkomma sökanden, ansåge departementet i olikhet med statskontoret, att detsamma borde jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om er-

sättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, och kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 268) angående höjning av ersättning, som utginge enligt nämnda förordning, bestämmas till 360 kronor eller samma belopp, vartill understöden av 1924 års riksdag enligt dess skrivelse nr 82 bestämts för de efterlevande föräldrarna till en var av de värnpliktiga, vilka år 1922 hade omkommit vid en järnvägsolycka vid Jörlanda i Bohuslän. Å ifrågakvarande understödsbelopp borde icke utgå någon som helst tilläggsförmån, och syntes understödet böra beräknas och utgå från och med den 1 januari 1928. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att sökanden finge från och med den 1 januari 1928 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära understöd med 360 kronor för år, dock med iakttagande att därå icke finge utgå någon som helst tilläggsförmån.

Genom brev den 24 maj 1928 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till sadelmakaren Johansson finge, räknat från och med den 1 januari 1928 tillsvidare, intill dess frågan om beredande av årligt understöd åt honom blivit slutligt prövad, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas ett understöd av 20 kronor vid varje månads utgång, med skyldighet för honom, att, i den mån understöd kunde bliva honom tillerkänt jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilkas återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna understödsbelopp.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner jag mig böra tillstyrka, att något understöd beredes värnpliktige Johanssons fader. Emot det av armeförvaltningens civila departement föreslagna beloppet, 360 kronor, har jag icke funnit skäl till erinran. Understödet torde böra utgå från allmänna indragningsstaten från och med den 1 januari 1928.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne värnpliktige Karl Johan Gustaf Vilhelm Johanssons fader sadelmakaren Carl Johan Leonard Johansson må från och med den 1 januari 1928 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 360 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

17:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 18 september 1928, hava portvakten Johan Henning Hansson och hans hustru Karolina Sofia Hansson anhållit om understöd i anledning därav, att deras son, korpralen vid flottan Erik Walter Hansson avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring.

Ang. understöd åt avlidne korpralen E. W. Hanssons föräldrar.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att korpralen Hansson under sin militärtjänstgöring ådragit sig lungtuberkulos, i vilken sjukdom han avled

den 3 oktober 1927; att den avlidne efterlämnat såsom närmaste anhöriga föräldrar, vilka äro födda, fadern den 23 maj 1875 och modern den 28 januari 1879, samt tre syskon; att fadern, som är portvakt inom egendomen Odengatan 104 i Stockholm, härför åtnjuta förmånen av fri bostad samt i kontant lön 50 kronor i kvartalet; att han enligt egen uppgift av måleriarbeten under de sista åren före sonens död haft en arbetsinkomst av omkring 1,200 kronor för år; att föräldrarna äga ett mindre f. d. båtsmanstorp, taxerat till 1,000 kronor, vilket är uthyrt mot en årshyra av 120 kronor; att föräldrarna enligt egen uppgift icke kunna försörja sig själva; att fadern är sjuklig samt modern lider av reumatism och hjärtsjukdom; att korpralen Hanssons syskon ej äro i stånd att bidraga till föräldrarnas uppehälle; samt att den avlidne de senaste åren uppburit en avlöning av i medeltal omkring 2,300 kronor för år samt vid olika tillfällen lämnat bidrag till föräldrarnas uppehälle.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande den 25 september 1928 anført, att korpralen Hansson avlidit den 3 oktober 1927 på grund av lungtuberkulos, vilken sjukdom han ådragit sig under sin militärtjänstgöring. På grund av dödsfallet hade riksförsäkringsanstalten enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, med den ändrade lydelse nämnda förordning erhållit genom förordningen den 4 juni 1920, utgivit begravningshjälp med 150 kronor. Jämlikt föreskrifterna i förenämnda författningar utgaves i ersättning, om skadan medfört döden, bland annat, därest den avlidne icke efterlämnat änka eller barn, livränta till den avlidnes föräldrar, om de varit av hans arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende. Efter verkställd utredning hade riksförsäkringsanstalten, som funnit makarna Hansson icke hava varit av sin nu ifrågavarande sons arbete för sitt uppehälle huvudsakligen beroende, genom beslut den 16 december 1927 förklarat makarna icke vara berättigade till livränta. Efter förnyad framställning i ärendet och sedan ytterligare utredning ägt rum, hade riksförsäkringsanstalten vid förnyad prövning av ersättningsfrågan den 5 maj 1928 funnit några nya omständigheter icke hava framkommit, som skulle kunna föranleda ändring i anstaltens tidigare beslut i ärendet. Jämlikt bestämmelserna i 13 § av militärsättningsförordningen ägde ersättnings sökande, som icke åtnöjdes med beslut, varigenom ersättning vägrats, att genom stämning anhängiggöra sin talan. Av nämnda rättsmedel hade sökandena emellertid icke begagnat sig. Vid den 25 september 1928 verkställd förnyad prövning av ärendet hade riksförsäkringsanstalten funnit vad sökandena anført i sin ansökning till Kungl. Maj:t den 18 september sistnämnda är icke vara av beskaffenhet att föranleda ändring i anstaltens tidigare beslut. Under återopande av vad sålunda anförts hemställde riksförsäkringsanstalten, att förevarande ansökning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I avgivet utlåtande den 15 november 1928 har *marinförvaltningen* anført, att, då ersättningsfrågor av förevarande slag reglerades av särskild författ-

ning, men riks försäkringsanstalten funnit ersättning icke kunna utgå enligt denna, och då skäl icke torde förefinnas att bevilja understöd i annan form, hemställde marinförvaltningen, att ansökningen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Statskontoret, som den 3 december 1928 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att det torde vara klart, att Hanssons föräldrar enligt den författning, som i detta fall vore tillämplig, icke ägde någon rätt till annan ersättning än begravningshjälp. Emellertid hade med ingången av år 1928 trätt i kraft en ny författning i ämnet, nämligen förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring; och där hade förutsättningen för livränta till föräldrar utformats i överensstämmelse med vad som i sådant avseende gällde enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, d. v. s. föräldrarna erhöle livränta, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete väsentligen beroende. Med hänsyn till den ändrade uppfattning, som sålunda kommit till uttryck i den nya författningen, och då Hanssons föräldrar i sitt betryckta ekonomiska läge under de senare åren av Hanssons levnad otvivelaktigt haft i honom ett väsentligt stöd, skulle statskontoret, under återopande tillika av 1928 års riksdags i anledning av propositionen nr 164, punkt 5, fattade beslut om understöd å 360 kronor årligen åt avlidne värnpliktige P. A. Arnqvists föräldrar, vilja ifrågasätta, huruvida icke Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga att hos riksdagen göra framställning om medgivande därtill, att avlidne korpralen Hanssons föräldrar finge — gemensamt och efter enderas död den efterlevande — från och med den 1 november 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 360 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtids-tillägg.

I likhet med statskontoret anser jag, att omständigheterna i förevarande fall äro sådana, att något understöd bör beredas korpralen Hanssons föräldrar, vilka synas hava varit väsentligen beroende av den hjälp den avlidne sonen kunnat lämna dem. Emot det av statskontoret föreslagna beloppet, 360 kronor, har jag icke funnit skäl till erinran. Understödet torde böra utgå från allmänna indragningsstaten från och med månaden näst efter den, varunder korpralen Hansson avlidit, eller från och med den 1 november 1927.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne korpralen vid flottan Erik Walter Hanssons föräldrar, portvakten Johan Henning Hansson och hans hustru Karolina Sofia Hansson må — gemensamt och efter enderas död den efterlevande — från och med den 1 november 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten

uppbära ett årligt understöd av 360 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—17:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.